

Sprawozdanie

Komisji bankowej w przedmiocie sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1895.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy, przedkładając ustawą wskazane doroczne sprawozdanie o Banku krajowym, wywiązał się zarazem z polecenia, danego mu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 6. lutego 1896., ażeby „po wysłuchaniu opinii zarządu Banku krajowego wziął pod rozwagę kwestyę podwyższenia kapitału zakładowego tegoż Banku przez emisję obligacyi w sposób, nie obciążający budżetu krajowego, i odpowiednie wnioski przedłożył na najbliższej sesyi.“ Równocześnie zatem przedłożył Wydział sprawozdanie Dyrekcyi Banku krajowego, która w porozumieniu z Radą nadzorczą Banku oświadczyła się zároveň przeciwko zdaniu, jakoby obecnie zachodziła potrzeba powiększenia kapitału zakładowego Banku krajowego, jak i przeciw sposobowi, jaki w dyskusyi nad podwyższą rezolucyą w Wysokim Sejmie podano, to jest przeciw emisyi nieumarzalnych obligacyi zakładowych Banku krajowego. Wskutek tego Wydział krajowy, przychyłając się do tych zapatrywań Dyrekcyi i Rady Nadzorczej Banku krajowego postanowił nie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi w powyższej sprawie dodatnich wniosków.

Przystępując do omówienia kwestyi, czy w istocie zachodzi potrzeba powiększenia kapitału zakładowego Banku, komisya bankowa musi podnieść, iż przeznaczenie kapitału zakładowego Banku wobec szczególnego ustroju tej instytucyi, doznającej poręczenia kraju tylko co do pewnej części funduszów, którymi obraca, jest dwojakiego rodzaju:

Po pierwsze. Kapitał zakładowy Banku stanowi zabezpieczenie dla funduszów, które Bankowi zostały powierzone przez osoby trzecie i co do których kraj nie udziela gwarancyi. Według bilansu za rok 1895, Bank krajowy obracał sumą 13.841,861 złr. 85 ct., nie licząc emisyi listów zastawnych i komunalnych. Z tej sumy wkładki na książeczki oszczędności w kwocie 2.028.819 złr. 78 ct., dalej suma wylosowanych efektów własnej emisyi w kwocie 1.471.100 złr., wreszcie kupony w obiegu na kwotę 506.124 złr. 34 ct., zatem razem suma 4.006.043 złr. 78 ct. była pod gwarancyą kraju; kapitały zaś obce 5.505.420 złr. 28 ct., dalej asygnaty kasowe 577.400 złr., udziały żyrowe 712.736 złr. 7 ct. i sumy ze żyro obligo 1.202.929 złr., zatem razem 7.998.485 złr. 35 ct. były Bankowi powierzone bez gwarancyi kraju, a reszta 1.435.974 złr. 63 ct. i 401.357 złr. 75 ct., zatem razem 1.837.322 złr. 38 ct. stanowiły łącznie z zyskiem za rok 1895 kapitał za-

kładowy i fundusz rezerwowy, służący dla wszystkich oddziałów Banku. Otóż ta ostatnia suma 1,837.332 złr. 38 ct. stanowiła pod koniec roku 1895. rodzaj kaucyi dla zobowiązań Banku, nie pokrytych gwarancją kraju w sumie powyżej wykazanej 7.998.485 złr. 85 ct. Nie ulega wątpliwości, że w obec wielkiej ostrożności, z jaką Dyrekcyja Banku krajowego lokuje fundusze Banku w dziale bankowym, dalej w obec kontroli, którą Wydział krajowy wykonuje z całą ścisłością co do lokacyi ogółu kapitałów, a zatem tak co do funduszy przez kraj zagwarantowanych, jak co do funduszy niegwarantowanych, zabezpieczenie to dodatkowe kapitałem zakładowym Banku w wysokości 1,837.332 złr. 38 ct., uważane być musi nietylko za zupełnie dostateczne, ale nawet za odpowiadające najwyższym wymaganiom bezpieczeństwa dla kapitałów obcych, a to tem więcej, że kapitał zakładowy zasilany zyskiem, wzrasta co rok a tem samem może także w toku czasu dać zabezpieczenie dla większych kapitałów w Banku lokować się mających. Z tego zatem punktu widzenia powiększenie dalsze kapitału zakładowego Banku byłoby zbyt bezużytecznym.

Po drugie. Kapitał zakładowy Banku krajowego ma z natury swej być użytym na takie lokacje, na któreby kapitały obce, w krótszym czasie wypowiedzialne, nie mogły być użyte, a zatem na lokacje długoletnie, albo na takie interesa, co do których trudno oznaczyć terminu, kiedy fundusze mogłyby być wycofywane, boć oczywiście jest, że na podobne cele ani wkładki na książeczki i asygnaty kasowe, ani też sumy, złożone przez klientów na żyro-konto lub na rachunek bieżący, nie mogą być użyte. Otóż dotychczas według bilansu za r. 1895 Bank w dwu tylko kierunkach, statutami wskazanymi, lokował fundusze, na drodze powyższej a mianowicie pożyczył stowarzyszeniom zarobkowym i zaliczkowym w myśl §. 95. statutu na podstawie 22 aktów notaryalnych sumę 82.575 złr. Nadto wziął Bank krajowy udział w różnych towarzystwach handlowych i przemysłowych łączną sumą 220.500 złr. Wydatki zatem w tych dwóch kierunkach mogły być zaspokojone nieznaczną tylko częścią obecnego kapitału zakładowego. Ale właśnie nakłady w tym drugim kierunku, to jest na polu popierania handlu i przemysłu poczynione, powodują Komisję do zastanowienia się nad tem, czy podobny sposób wypełnienia jednego z nader ważnych zadań instytucyi krajowej, to jest popierania przemysłu i handlu, przez wzięcie udziału w kapitale zakładowym przedsiębiorstw handlowych lub fabrycznych, jest wskazany i czy droga obrona jest właściwą.

Niema niezawodnie sprawy ważniejszej dla naszego kraju, niż sprawa rozbudzenia przemysłu fabrycznego na coraz większą skalę, celem zapewniania zarobku licznej naszej ludności chętnej do pracy, a nie mogącej znaleźć należytego zarobku przy rolnem tylko gospodarstwie, jakie dotychczas w kraju przeważa. Cała uwaga zatem i społeczeństwa naszego i wszystkich władz powinna być zwróconą na to, aby faworyzować powstawanie nowych zakładów przemysłowych w naszym kraju i aby zachęcić tak ludzi fachowych w tych zawodach, jak i kapitalistów, iżby w naszym kraju zakładali te wielkie warsztaty fabryczne, które są naturalnem uzupełnieniem gospodarstwa rolnego, chociażby jak najintensywniejszego i ochraniają ludność od szukania chleba po obcych światach. Jest zatem również niezawodnie obowiązkiem Banku krajowego, jako jednej z najważniejszych naszych instytucyi finansowych, aby swoimi zasobami przyczynił się do powołania w życie podobnych fabryk. Jednakowoż trudno zaprzeczyć, że role przy założeniu fabryki muszą być rozdzielone w sposób racjonalny między przedsiębiorcami z jednej, a Bankiem krajowym z drugiej strony czyli innymi słowy, że przy każdej nowej fabryce przedsiębiorca powinien mieć przynajmniej kapitał zakładowy, a zadaniem instytucyi finansowej powinno być dostarczanie kapitału obrotowego. Na kapitał obrotowy, który może być zwrócony w miarę realizacyi towarów, na których wyprodukowanie ma służyć, Bank krajowy może użyć funduszy obrotowych t. j. przez trzecie osoby jemu powierzonych i niema wcale potrzeby zaczerpnąć w tym celu funduszy ze swego kapitału zakładowego. Tylko z takiego połączenia przedsiębiorców fachowych i mających wystarczający kapitał

zakładowy na przedsiębiorstwa z kredytem, na warunkach dogodnych i tanich przez Bank krajowy udzielanym, może wyrósć przemysł fabryczny zdrowy, który może przetrwać kryzy, w początkach często nieuniknione. Z tego wypływa, iż Bank krajowy może w całej pełni wykonać przypadające na niego zadanie popierania przemysłu w kraju przez użycia swoich kapitałów obrotowych i że na ten cel kapitału swego zakładowego używać nisz potrzebuje. Jednem słowem Bank krajowy nie powinien być sam przedsiębiorcą, może tylko pośredniczyć między przedsiębiorcą potrzebującym kapitału obrotowego a kapitalistą, szukającym fraktyfikacyi dla swych funduszów.

Ale trudno zaprzeczyć, że kraj nasz znajduje się w stosunkach wyjątkowych. U nas duch przedsiębiorczy jeszcze słabo się rozwija, panuje więcej skłonności do interesów może ryzykownych, ale otwierających widoki wielkich naraz zysków, niż do pracy powolnej, stopniowej, organicznej, która wymaga wiele trudu i wytrwałości, ale za to staje się podstawą dobrobytu, zapewnionego na długą epokę. W takich razach wyjątkowych przypuszczać należy, że może być zadaniem Banku krajowego, ahy — jak to miało miejsce przy założeniu fabryki wagonów w Sanoku i garbarni w Rzeszowie — przez wzięcie niewielkiego udziału w kapitale zakładowym, zachęcić innych kapitalistów do wzięcia udziału w przedsiębiorstwie zdrowem i wielkie nadzieje rokującem.

To też na podobne wypadki, które wyraźne oznaczone być muszą, jako nadzwyczajne i wyjątkowe, kapitał zakładowy obecny Banku krajowego niezawodnie na dłuższy czas może wystarczyć, co się dobitnie okazuje z porównania Banku krajowego galicyjskiego z Bankiem krajowym czeskim, który ma te same działy, co nasz Bank krajowy, t. j. komunalny, kolejowy i bankowy z wyjątkiem hipotecznego. Otóż Bank krajowy czeski ma obecnie kapitał zakładowy w kwocie 3,333.000 zlr., ale ten kapitał nie jest wcale jego własnością, lecz powstał w ten sposób, że Bank wydał na trzy miliony zlr. w. a. obligacye 4%^o-we, od których opłaca procent ze swoich dochodów. Kapitał zakładowy Banku czeskiego stanowi zatem dług tego Banku, a chociaż jest niewypowiedzialnym, to przecież już z natury swej nie może spełniać tych wszystkich funkcji, jakie przypadają sumie 1,837.332 zlr. 38 ct., stanowiącej kapitał zakładowy Banku krajowego galicyjskiego i będącej jego wolną własnością. Należy nadto obliczyć do tego kapitału zakładowego Banku krajowego dwie rezerwy Banku dla oddziałów: hipotecznego i komunalnego w kwotach 309.962 zlr. 39 ct. i 182.396 zlr. 44½ ct., z czego wynika, że w porównaniu do kapitału zakładowego wraz z rezerwami Banku czeskiego 3,333.000 zlr. Bank krajowy galicyjski ma kapitału zakładowego wraz z rezerwami 2,329.421 zlr. 31½ ct. Można zatem powiedzieć, że wobec innych Banków krajowych austriackich, które mają tylko nieznaczne dotacye na kapitał zakładowy, Bank krajowy galicyjski ma kapitał zakładowy bardzo znaczny, który na długą porę wystarczyć może na spełnienie wszystkich zadań na ten fundusz przypadających, gdyż — jak już powiedziano — popieranie przemysłu i handlu powinno w pierwszej linii być dokonane za pomocą kapitałów obrotowych.

Rozchodzić się musi zatem głównie o to, o ile kapitały obrotowe, będące do dyspozycyi Banku krajowego, wystarczą na spełnienie tych celów, których rzeczywistnienie staje się coraz ważniejszym zadaniem całego kraju. Widocznem jest, że jeżeli kraj nasz ma skutecznie wytrzymać konkurencyę z innemi krajami, gdzie przemysł ma dawne tradycye, gdzie drogi zbytu są wyrównane, gdzie robotnik jest zręcznym, to przynajmniej w jednym kierunku muszą przedsiębiorstwa fabryczne u nas mieć ulgę, to jest w kierunku kredytu taniego. Żeby zaś Bank krajowy mógł udzielać pożyczek tanich, musi sam dostać kapitałów obrotowych na warunkach nader dogodnych. Całe zadanie zatem koncentruje się w tym punkcie, iż trzeba skierować ku Bankowi krajowemu takie kapitały, któreby u niego mogły być złożone na stopę procentową bardzo niską. Już z tego się okazuje, że słusznem jest zapatrywanie Dyrekcyi Banku krajo-

wego, iż przysporzenie takich kapitałów na wzór emisji obligacji 4%-owych Banku czeskiego nie doprowadziłoby do celu, gdyż obligacje takie (pomijając to, że na pewien czas zbyt ich bardzo mało miały szans), musiałyby być sprzedane niżej pari, a wskutek tego dłużnicy przemysłowi musieliby od pożyczek, udzielanych im przez Bank, opłacać procent o wiele wyższy, jak cztery, co by zupełnie chybiło celu. Komisya zatem sądzi, iż należy uwagę głównie zwrócić na to, ażeby Bank krajowy mógł być zasilany funduszami, które, nie przynosząc dziś prawie żadnego procentu, mogłyby z ogólną korzyścią być złożonymi w Banku krajowym na procent niski. Funduszami takimi są: zasoby kasowe skarbu państwa, fundusze obrotowe dyrekcji kolei państwowych i fundusze Kasy pocztowej oszczędności, przeznaczone do lokacji w bankach.

Administracya skarbowa państwowa i zarząd kolei państwowych w kraju tak rozległym, jak Galicya, obejmującym prawie czwartą część całej Austrii i gdzie niemal trzecia część całej sieci kolei państwowych się znajduje, wymaga tak wielkiego obrotu kapitałów, iż gdyby tenże powierzono w znaczniejszej, jak dotąd, ilości Bankowi krajowemu, to nie zawodnie i skarb publiczny mógłby zyskać na dochodzie procentowym i fundusze obrotowe Banku krajowego mogłyby być znacznie podwyższone. Przyczyniłoby się także niemało do podniesienia obrotów Banku krajowego, gdyby regulamin Kasy pocztowej oszczędności o tyle zmieniono, iżby wypłaty ze Lwowa do poszczególnych miejscowości kraju nie musiały iść na Wiedeń, co połączone jest z wielką stratą czasu, co zatem stoi na przeszkodzie rozwojowi ściślejszego stosunku między Bankiem krajowym a Kasą pocztową oszczędności. Zmiana regulaminu Kasy pocztowej w kierunku możliwej decentralizacji miałyby tę konsekwencję, iż pewna część funduszy kasy mogłaby być lokowana w Banku krajowym, pomijając zupełnie, iż przedstawiałaby i inne korzyści dla publiczności.

Komisya nie stawia, w kierunkach powyżej poruszonych, żadnych wniosków, gdyż pewna jest, że władze dotyczące uznają w interesie państwa potrzebę poparcia i rozbudzenia życia ekonomicznego i przemysłowego w naszym kraju i przyczynią się do tego, ażeby kapitały obrotowe naszej instytucji finansowej przez powyższe źródła pomnożone zostały. Kraj zaś ze swej strony, zeszlóroczną uchwałą, podwyższającą gwarancję kraju na wkładki oszczędności aż do wysokości czterech milionów, dowiódł, że gotów jest do wszelkich wysiłków, celem powiększenia kapitału obrotowego Banku krajowego. Należy przytem podnieść że kraj użyczył Bankowi krajowemu swej gwarancji także co do innych głównych działów, a mianowicie zagwarantował emisję listów zastawnych, która po koniec roku 1895 wynosiła 33.179.300 zł. emisję obligacji komunalnych do wysokości 5 milionów, emisję obligacji kolejowych do wysokości 15 milionów, i że zapewne użyczy gwarancji dla wypuścić się mających obligacji melioracyjnych, celem energicznego wprowadzenia w życie tego tak ważnego działu dla ulepszenia produkcji rolniczej.

Bank zatem krajowy, obejmując w sobie działy: hipoteczny, komunalny, kolejowy melioracyjny i bankowy, które w Czechach reprezentowane są przez dwie instytucje krajowe, których jedna jest czysto hipoteczna, a druga obejmuje wszystkie inne powyżej przytoczone działy, zawdzięcza wysileniom kraju uposażenie go w środki bardzo znaczne, którymi przychodzi w pomoc wszystkim gałęziom produkcji rolnej, przemysłu i handlu w naszym kraju, a rezultaty dwunastoletniej jego czynności niezawodnie dają tej instytucji prawo do dalszego wszechstronnego poparcia.

Przechodząc do poszczególnych działów czynności sprawozdania Dyrekcji Banku objętych, podnieść należy, że ilość pożyczek hipotecznych, udzielonych w roku 1895. na własności: większą, miejską i wiejską, a wynosząca 4.965.250 zł., mniejszą jest znacznie od wypłaconej w roku 1894. sumy 8.454.150 zł., jak również od wypłaconej w roku 1893. sumy 6.205 000 zł. Komisya uznaje w tem umiarkowaniu Dyrekcji słuszną dążność zwolnienia panującego ruchu w kierunku obciążania hipoteki krajowej, gdyż trudno zaprze-

czyć, że w ostatnich latach własność nieruchoma w naszym kraju coraz mocniej jest długami obciążana. Jeżeli się zważy, że suma listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego, w obiegu będących, wynosi z końcem roku 1896 około 102 miliony, listów hipotecznych Banku hipotecznego około 52 miliony, to doliczając sumę listów zastawnych Banku krajowego, wynoszącą po koniec r. 1896 około 37 milionów i pożyczki hipoteczne Kas oszczędności krajowych w łącznej sumie około 40. milionów, dochodzimy do sumy pożyczek około 231 milionów w której to sumie kapitały hipotekowane na własności nieruchomości krajowej na rzecz zakładów obcych i na rzecz osób prywatnych wcale nie są objęte. W konsekwencyi też skonstatować można pewną trudność w zbywaniu listów zastawnych na targach publicznych, co może doprowadzić do tego, iż listy krajowe po tańszych cenach nabywać będą kapitaliści zagraniczni, co tem samem by się równało przejściu znacznej części majątku ziemskiego krajowego w ręce zagraniczne. Z drugiej strony podnieść również wypada, że Dyrekcyja szczególnie robi starania około udzielania pożyczek na hipotekę miejską, co musi pomyślnie wpłynąć na dobrobyt ludności miejskiej, walczącej w naszym kraju z brakiem zarobku z powodu braku przemysłu i handlu, następnie, że Dyrekcyja dokłada niemniejszych starań około rozwoju kredytu włościańskiego, mimo, że one z powodu wielkiej ilości agend a drobnych stosunkowo sum niemało przysparzają Dyrekcyi trudu, a Bankowi kosztów.

Suma pożyczek w dziale komunalnym wynosiła po koniec roku 1895. 3,775,557 zł. 22 ct. Jest ona względnie niewielką w porównaniu z sumą pożyczek komunalnych Banku krajowego czeskiego 29,775.000 zł. Różnica ta tak znaczna spowodowaną jest widocznie zdrowszymi o wiele stosunkami ekonomicznymi powiatów i gmin w Czechach; jednakowoż nie da się zaprzeczyć, iż pożyczki komunalne mogłyby w naszym kraju przyczynić się znacznie do uporządkowania stosunków w gminach wiejskich i powiatach i że Dyrekcyja Banku krajowego winnaby nie szczędzić trudów, aby ilość pożyczek komunalnych z zastrzeżeniem wszelkiego bezpieczeństwa powiększyć. Gdy równocześnie Wydział krajowy przedstawił wnioski dążące do rozwinięcia kredytu włościańskiego w ten sposób, iż Bank krajowy ma dostarczać funduszków na ten cel za pomocą pożyczek komunalnych towarzystwom zaliczkowym i powiatowym kasom oszczędności, Komisya przychylając się do tych wniosków Wydziału przedkłada Wysokiemu Sejmowi w osobnem sprawozdaniu wnioski o rozszerzeniu gwarancyi krajowej dla listów komunalnych, udzielonej dotychczas tylko do wysokości 5 milionów na dalsze 10 milionów, t. j. do łącznej wysokości 15 milionów.

W sprawie emisji obligacyi kolejowych Banku Rząd, poczynił nadanie ulg stemplowych i należytościowych zawisłem od przeprowadzenia zmiany §. 112. statutu w tym kierunku, aby dział kolejowy Banku krajowego poddany był pod nadzór Rządu. Gdy W. Sejm niezawodnie uczyni zadosyć temu żądaniu, a gdy nadto wszystkie inne żądania, objęte uchwałą W. Sejmu z dnia 15. Maja 1893. już zostały wypełnione, spodziewać się należy, iż Dyrekcyja będzie mogła przystąpić niezadługo do emitowania obligacyi kolejowych Banku.

W sprawozdaniu swem pominął Wydział sprawę utworzenia działu melioracyjnego przy Banku krajowym. Z otrzymanych objaśnień okazało się jednak, że Dyrekcyja wyczekuje tylko wydania rozporządzeń wykonawczych, przewidzianych w nowej ustawie melioracyjnej, poczem podejmie bezwzględnie akcyę w tym kierunku.

W dziale bankowym pracowało w r. 1895., jak powyżej wykazano, kapitału 13,841.801 zł. 85 ct., z którego było funduszków przez trzecie osoby złożonych na książeczki oszczędności, asygnaty, żyro-konto, dalej na rachunek bieżący i z tytułu wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów, wreszcie z tytułu reszkonty razem 12,004.569 zł. 47 ct., zaś kapitału własnego zakładowego 1,837.332 zł. 38 ct. — W obec tych rachunków biernych główne pozycye stanu czynnego były następujące: Kasa 305.714 zł. 78 1/2 ct.,

efekta własne 2,970.841 zł. 63 ct., weksle i waranty 5,336.928 zł, 63 ct., rachunek bieżący pokryty efektami 722.957 zł. 13 ct., i dłużnicy w rachunku bieżącym 2,299.153 zł. 89 $\frac{1}{2}$ ct., w której to ostatniej sumie pozycya rachunku w bankach wynosi 2.056.760 zł. 26 ct. Widoczne jest zatem staranie Dyrekcyi lokowania kapitałów jej powierzonych w aktywach łatwych do zrealizowania. Jest to zadanie tem ważniejsze, ile że kapitały wypowiedzialne powierzone Bankowi się mnożą i w roku 1896 wzrosły znowu około 1 miliona złr.

Czysty zysk za rok 1895 wynosi 111.862 złr. 37 ct., co czyni przeszło 5 $\frac{3}{4}$ procentu od kapitału 1.928.063 złr. 56 $\frac{1}{2}$ ct., gdyż procenta od funduszu rezerwowego wliczono do tego funduszu, który wynosił z końcem 1895 roku 401.357 złr. 75 ct.

W porównaniu z zyskiem r. 1894 w kwocie 143.264 złr. 33 $\frac{1}{2}$ ct. zysk powyższy był mniejszym o 31.401 złr. 96 $\frac{1}{2}$ ct. Powodem tego umniejszenia się zysku były z jednej strony wydatki większe na filię w Krakowie i na kosztą z powodu rozwoju Banku, z drugiej zaś strony ubytek dochodu dla braku interesów konsorcyalnych, i także to, że Bank mimo ogólnego podniesienia się stopy procentowej nie podwyższył jej odpowiednio, trzymając się ile możności zasady zachowania stałej stopy procentowej dla klienteli Banku. Komisya uznaje, że zasada podobna, umożliwiając stronom wyrobienie pewniejszej podstawy dla kalkulacyi interesów, odpowiada zupełnie dążności instytucyi, powołanej do działania w interesie publiczności bez względu na zysk. Na umniejszenie zysku tego rocznego wpłynęły także straty na dłużnikach i wekslach w kwocie 19.362 zł. 63 kr. Dla lepszej ewidencji pożądanem by było, aby w bilansie straty na dłużnikach oddzielnie były wykazane od strat na wekslach.

Wydział krajowy zdaje jeszcze sprawę z wykonania innych licznych swych czynności, wskazanych statutem Banku krajowego. Komisya w tej mierze zwraca uwagę na postanowienie §. 112, ustępu 11-go statutu Banku krajowego i uważa za pożądane, ażeby sprawozdanie doroczne zawierało także relacye o skontrowaniu kas i rewidowaniu ksiąg Banku, które w myśl rzeczowego postanowienia mają być od czasu do czasu przez Wydział krajowy dokonane.

Streszczając uwagi dotychczas wypowiedziane, Komisya podziela w zupełności zapatrywania Wydziału krajowego i organów Zarządu Banku co do kwestyi powiększenia kapitału zakładowego Banku i konstatuje, że Zarząd instytucyi dokłada wszelkich starań celem rozwoju takowej we wszystkich kierunkach odpowiadających rzeczywistym potrzebom kraju.

Komisya bankowa zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym.
2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1895 roku.

Sprawozdawca:
Rapoport.

Przewodniczący:
S. Polanowski.